

Vroegtijdig schoolverlaten voorkomen:

Een goede voorbereiding, Is het halve werk

Een dubbel gevoel Dat had Merel van Veen (17) toen ze haar Havodiploma haalde. Ze was blij met haar diploma maar tegelijkertijd be kroop haar een naar gevoel Ze had wel eens nagedacht over een vervolgstudie maar toen het eenmaal zover was, wist ze niet welke studie ze moest kiezen...

TEKST: WILLEMIJN DE VRIES
BEELD: iStock

Het enige wat ik wist, is dat ik het bedrijfsleven in wilde', zegt Merel. Op een open dag van de hbo-studie Communicatie werd haar verteld dat deze studie haar in de toekomst veel carrièremogelijkheden bood. Ook zou economie, een vak dat haar niet goed lag, nauwelijks aan bod komen. Merel schreef zich in. Al snel bleek dat het beeld dat op de open dag van deze studie werd geschetst, niet overeen kwam met de werkelijkheid. Na twee jaar stopte ze met haar studie. Het jaar erop begon ze met European Studies. Ook dit was het niet. Ze startte met Voeding en Diëtetiek, maar ook hier maakte ze voortijdig een einde aan. Personeel

studenten in Nederland is groot. Volgens het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stoppen 30 procent van de hbo-studenten en 25 procent van de wo-studenten in het eerste jaar van hun studie. De uitval kost Nederland gemiddeld zeven miljard euro per jaar, aldus de Nationale DenkTank (2007). Volgens Merel spelen meerdere factoren een rol bij die uitval. 'Het heeft te maken met het grote studieaanbod. Daarnaast was ik erg jong toen ik klaar was met de havo. Het is moeilijk om op die leeftijd in te schatten waar je goed of slecht in bent en om te weten waar precies je interesses liggen. Ook ben ik te veel af gegaan op het verkooppraatje dat is gehouden tijdens de open dagen. Ze zeggen precies wat je wilt horen.'

- De mate van sociale binding die studenten voelen met de omgeving waarin ze studeren.
- De mate van academische binding die studenten voelen met de opleiding of docenten. Met de academische binding wordt bedoeld in welke mate studenten zich betrokken voelen bij de opleiding.
- De mate van uitdaging die een opleiding biedt.

Onzekerheid

Merel miste één of meerdere vormen van binding bij de eerste drie opleidingen waar ze aan begon. Hierdoor daalde haar zelfvertrouwen. Onzekerheid is gekoppeld aan aspiraties en motivatie. Hoe hoger het zelfvertrouwen is, des te kleiner is de kans dat een student afhaakt.

Decanen hebben Merel nooit van advies voorzien over het maken van een andere studiekeuze. De keren dat ze een decaan bezocht waren het korte gesprekken over waarom ze wou stoppen met haar huidige studie. Uit het rapport van de Raad voor Werk en Inkomen (2008) blijkt dat decanen niet in gesprek gaan met studenten over studiemogelijkheden en beroepsperspectief. Ze beperken zich tot het volgen van studenten en wachten tot een student op hen afkomt. Een decaan zou volgens het rapport van de Raad voor Werk en Inkomen actief moeten begeleiden, omdat hij een essentiële

Ik ben te veel afgegaan op het verkooppraatje tijdens de open dagen

& Arbeid is de studie waar ze inmiddels twee jaar mee bezig is. 'Er is geen studie die mij voor honderd procent op het lijf is geschreven, maar tot nog toe is dit de studie die het dichtst bij mijn interesses ligt', zegt Merel.

Grote uitval studenten

Merel is niet de enige die vroegtijdig een studie beëindigt. De jaarlijkse uitval van

De factoren die Merel opsomt komen overeen met wat in het rapport van de Inspectie van het Hoger Onderwijs staat over "werken aan een beter rendement". Hierin worden ook nog andere redenen voor studie-uitval genoemd, zoals:

- Het onduidelijke beroepsbeeld van veel opleidingen.
- Het hoogliggende tempo en het hoge niveau ten opzichte van de vooropleiding.

rol heeft in het stimuleren van reflectie en dialoog, ook vanwege zijn contacten met de beroepspraktijk. De academische binding, die eerder is genoemd, hoort

beslissingen overzien ze niet altijd. Om een goede studiekeuze te kunnen maken is het belangrijk dat jongeren actieve begeleiding krijgen. Ze hebben iemand

nodig die zich in hen verdiept en vragen stelt die een relatie leggen tussen hun persoonlijke leven en

‘Studenten laten zich leiden door informatie op internet, waar geen lastige vragen worden gesteld’

onderdeel te zijn van het gesprek dat een decaan met een student voert.

Oplossingen

Oplossingen voor de studie-uitval liggen binnen handbereik. Hoewel scholieren jong zijn wanneer ze een studiekeuze moeten maken, blijkt uit onderzoek (website Puberbrein) dat ze prima kunnen redeneren. Maar de consequenties van hun

het beroep dat je kunt beoefenen met een opleiding.

Er moet sprake zijn van een dialoog en wederzijdse nieuwsgierigheid. Loopbaankeuzecoaches of particuliere studiekeuzeadviesbureaus gaan in gesprek met scholieren, zodat ze naar de juiste studiekeuze toe groeien. Merel heeft veel vertrouwen in deze oplossing: Loopbaankeuzecoaches of adviesbureaus zijn

in deze vorm van coaching gespecialiseerd. In gesprekken bieden zij een extra verdieping in het leren kiezen van een studie.'

Dialoog aangaan

Werken aan je toekomst (WAJT) in Groningen is een voorbeeld van een particulier keuzeadviesbureau. WAJT is lid van www.studie-keuze.nl, een netwerk van onafhankelijke studiekeuzeadviseurs. Willem Pots, eigenaar van het adviesbureau vertelt: 'Het hoofddoel is vroegtijdig met studenten en scholieren in dialoog gaan, zodat ze leren een gefundeerde studiekeuze te maken.' Hij maakt daarbij gebruik van een speciaal programma voor loopbaanontwikkeling dat een overzicht geeft van beroepen die er zijn. Volgens Pots laten studenten zich hoofdzakelijk leiden door informatie op bijvoorbeeld het internet, waar geen lastige vragen worden gesteld, en hoeven dan geen dialoog meer aan te gaan over hun interesses.

Verhoging studierendement

Pots: 'Nadenken over het soort beroep dat je wilt uitoefenen, stimuleert je persoonlijke ontwikkeling. Het dwingt je na te denken over wie je bent en wat je wilt in het leven. Dat antwoord vind je niet op internet, in een folder of een voorlichting op een open dag. Dat antwoord vind je door zelf na te denken en door anderen over je ideeën te vertellen. Zo ontdek je waar jouw interesses liggen, wat jouw sterke kanten zijn en wat voor mens je bent.' Opleidingen zouden in plaats van aan hun reputatie, prioriteit moeten geven aan de student als persoon en zijn onzekerheden over een studiekeuze serieus moeten nemen. Dat betekent dat een opleiding, wanneer nodig, ook doorverwijst naar bijvoorbeeld loopbaankeuzecoaches. Een goede luisteraar helpt de onbewuste processen immers bewust te maken. Vragen als: "Waar word je warm van?" zijn van belang om de bewustwording op gang te brengen. Niet alleen opleidingen hebben baat bij de vermindering van de voortijdige uitstroom en de verhoging van het studierendement, ook studenten en daar gaat het om. ■

